

Λαογραφικό
και Εθνολογικό
Μουσείο
Μακεδονίας-
Θράκης

63ο Δημοτικό
Σχολείο
Θεσσαλονίκης

Με τα
μάτια του
παππού
και της
γιαγιάς

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 63^ο Δημοτικό σχολείο Θεσσαλονίκης

Τάξη / Τμήμα: ΣΤ΄

Αριθμός μαθητών: 26

Αριθμός παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: 19

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων / αλλοδαπών μαθητών: Αλβανία, Κίνα.

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης και της κατάστασης που διαμορφώνεται:

Ο βαθμός κτήσης της ελληνικής γλώσσας από το σύνολο των αλλοδαπών μαθητών είναι ικανοποιητικός.

Όνομα εκπαιδευτικού: Λευτέρης Καραμπέρας

Μουσείο: Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης

Εκθέματα που έγιναν αντικείμενα διαπραγμάτευσης: Μόνιμη έκθεση Μουσείου:

«Παραδοσιακές ενδυμασίες της Μακεδονίας και της Θράκης από το 1860 έως το 1960».

Διαπολιτισμική δυναμική που διακρίνεται στα συγκεκριμένα αντικείμενα: Ο συγκερασμός των παραδοσιακών ενδυμασιών από τόπο σε τόπο.

Όνομα εκπροσώπου του μουσείου: Ευαγγελία Σοφή

Στόχοι

Βασικός σκοπός είναι να συσχετίσουν οι μαθητές την παραδοσιακή-τοπική ενδυμασία με την ταυτότητα του ατόμου (σε προσωπικό επίπεδο), την ταυτότητα ενός λαού (σε εθνικό επίπεδο) και τέλος την ταυτότητα των λαών (σε παγκόσμιο επίπεδο) και να καταλήξουν σε ασφαλή συμπεράσματα γι' αυτήν την αλληλεπίδραση.

Οι στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος για τους μαθητές και τις μαθήτριες:

- να αντιληφθούν τη διατήρηση μιας παραδοσιακής ενδυμασίας με τις όποιες αλλαγές κι αν έχουν γίνει, ειδικά για το χρονικό διάστημα 1860-1960 στις περιοχές της Μακεδονίας- Θράκης.
- Να συγκρίνουν τον 19^ο αιώνα με τον 20^ο και 21^ο αιώνα με γνώμονα την καθιέρωση της τοπικής παραδοσιακής ενδυμασίας στις συγκεκριμένες περιοχές.
- Να συνειδητοποιήσουν ότι κάτι ανάλογο συμβαίνει σε όλους τους τόπους και σε όλους τους λαούς.
- Να αποκτήσουν θετική στάση απέναντι στη διαφορετικότητα μέσα από την αναζήτηση κοινών πολιτιστικών στοιχείων (στην ενδυμασία κι όχι μόνο).

- Να συλλέξουν πληροφορίες (περιγραφές, φωτογραφίες) από τον κοινωνικό τους περίγυρο, ώστε να γνωρίσουν την ιστορία της παραδοσιακής ενδυμασίας των τόπων καταγωγής τους από βιώματα συγγενικών τους προσώπων (παππούς, γιαγιά, κ.ά.).
- Να γνωρίσουν καλύτερα τις πρώτες ύλες ύφανσης (μαλλί, βαμβάκι, μετάξι).
- Να αναζητήσουν πληροφορίες (βιβλιοθήκες, διαδίκτυο) για τον εμπλουτισμό των γνώσεών τους.
- Να ενισχύσουν την παρατηρητικότητα τους και να αναπτύξουν τη δημιουργικότητά τους.
- Να ανταλλάξουν πληροφορίες και σκέψεις.

Σύνδεση με Πρόγραμμα Σπουδών

Το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα έγινε στο πλαίσιο της Ευέλικτης Ζώνης σύμφωνα με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών.

Δράσεις

Μετά από τη συμμετοχή και γνωριμία της εκπαιδευτικού και της μουσειοπαιδαγωγού στην ημερίδα «Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στο πλαίσιο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης» της υποδράσης 9.5 στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού Θεσσαλονίκης, την Κυριακή 1 Δεκεμβρίου 2013, ακολούθησε μια σειρά τηλεφωνικών και προσωπικών συναντήσεων.

Το Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο Μακεδονίας-Θράκης (ΛΕΜΜ-Θ) σε συνεργασία με το 63^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης σχεδίασε το πρόγραμμα «Με τα μάτια του παππού και της γιαγιάς», το οποίο αφορά στην παραδοσιακή ενδυμασία της Μακεδονίας και Θράκης στο πλαίσιο του προγράμματος «Εκπαίδευση Αλλοδαπών και Παλινοστούντων Μαθητών». Το πρόγραμμα εφαρμόστηκε σε τρεις επισκέψεις-φάσεις.

Η πρώτη φάση έλαβε χώρα στον χώρο του 63^{ου} Δημοτικού Σχολείου, όπου η μουσειοπαιδαγωγός του ΛΕΜΜ-Θ ανέπτυξε ορισμένες αρχές και έννοιες σχετικά με το θεσμό του μουσείου, τους κανόνες του, τι σημαίνει Λαογραφικό Μουσείο και τι σημαίνει αποδοχή του «άλλου». Η μουσειοπαιδαγωγός έφερε εποπτικό υλικό από παλαιότερες εποχές (φωτογραφίες από παραδοσιακές ενδυμασίες και κατοικίες) και ζήτησε από τα παιδιά να φέρουν φωτογραφίες από το οικογενειακό τους άλμπουμ, προκειμένου να φτιάξουν μια ιστορία και ένα κολάζ αναμνήσεων από την προσωπική τους ιστορία. Επίσης, μοιράστηκε στους μαθητές ερωτηματολόγιο στο οποίο -με τη μικρή τους εμπειρία- τους δόθηκε η ευκαιρία να απαντήσουν για τη σημασία της παραδοσιακής ενδυμασίας σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, καθώς και για την αξία της ως κοινού πολιτιστικού στοιχείου των λαών.

Επίσκεψη της μουσειοπαιδαγωγού στο σχολείο

Μαθητικές ζωγραφιές

Κατά τη δεύτερη φάση, τα παιδιά επισκέφθηκαν το 72^ο Δημοτικό Σχολείο Θεσσαλονίκης, όπου παρουσιάστηκε μια συλλογή παραδοσιακών ενδυμασιών που διαθέτει το σχολείο, τις οποίες τα παιδιά σύγκριναν με σύγχρονες ενδυμασίες. Ζητήθηκε από τα παιδιά να κάνουν έρευνα στο διαδίκτυο για τις πρώτες ύλες κατασκευής υφασμάτων, τα αποτελέσματα της οποίας επρόκειτο να διαβαστούν στο ΛΕΜΜ-Θ.

Επίσκεψη στη συλλογή παραδοσιακών ενδυμασιών του 72ου Δημοτικού Σχολείου Θεσσαλονίκης.

Η τρίτη φάση έλαβε χώρα στον χώρο του Λαογραφικού Μουσείου Μακεδονίας-Θράκης όπου εφαρμόστηκε το πρόγραμμα «Με τα μάτια του παππού και της γιαγιάς» (πρόγραμμα προσαρμοσμένο σε αντίστοιχο πρόγραμμα του Μουσείου). Με την καθοδήγηση της μουσειοπαιδαγωγού, αφού τα παιδιά περιηγήθηκαν την έκθεση, άκουσαν βασικά στοιχεία για την παραδοσιακή ενδυμασία, έκαναν αντιστοιχισή των φωτογραφιών που έφεραν με τα εκθέματα του μουσείου, και έφτιαξαν ένα κολάζ τοποθετώντας τις φωτογραφίες τους πάνω στο χάρτη της Ελλάδας και της Αλβανίας. Ακόμη, διάβασαν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους στο διαδίκτυο. Στη συνέχεια, ακολούθησε το ντύσιμο δύο παιδιών με αυθεντικές παραδοσιακές ενδυμασίες, ένα παιχνίδι επίλυσης αινιγμάτων, και δραματοποίηση παραμυθιού σχετικού με τις φορεσιές και τη λαϊκή παράδοση. Έπειτα, περάσαμε σε

χειροτεχνική εφαρμογή, κατά την οποία οι μαθητές και οι μαθήτριες κατασκεύασαν και επιζωγράφισαν το δικό τους παραδοσιακό πουκάμισο. Το πρόγραμμα έκλεισε με τη δημιουργία μιας μικρής έκθεσης μέσα στο μουσείο με τα έργα των παιδιών και με τη συμπλήρωση ενός ειδικού ερωτηματολογίου καταγραφής εντυπώσεων για την εμπειρία. Τέλος, απονεμήθηκαν τιμητικά διπλώματα στους νέους μικρούς φίλους του μουσείου (τα ΛΕΜΜΘ-άκια).

Συζήτηση μπροστά στα εκθέματα του ΛΕΜΜΘ-Θ

Οι μαθητές και οι μαθήτριες επιζωγραφίζουν το δικό τους παραδοσιακό πουκάμισο

Μαθητική δημιουργία κολάζ με παραδοσιακές ενδυμασίες

Διάρκεια: Η κάθε επίσκεψη-φάση διήρκεσε περίπου δύο ώρες.

Μαθησιακοί πόροι που χρησιμοποιήθηκαν:

Ο οδηγός του Μουσείου, πλαστικοποιημένες καρτέλες με απεικόνιση διαφόρων ελληνικών παραδοσιακών ενδυμασιών και φυλών στο χτες και στο σήμερα, το ομοίωμα μιας σαρακατσάνικης καλύβας (τα παιδιά «έχτισαν» με τα χέρια τους την καλύβα και έγινε παραλληλισμός με τις κατοικίες των διαφόρων πατρίδων των μαθητών) και πληροφορίες από το διαδίκτυο (αναφορικά με τις πρώτες ύλες της υφαντικής).

Παιδαγωγικές μέθοδοι και τεχνικές:

Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, ανάπτυξη κριτικής σκέψης, θύελλα ιδεών.

Δράση με σαφή διαπολιτισμικό χαρακτήρα:

Η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων αναφορικά με τις παραδοσιακές ενδυμασίες, όπου οι μαθητές επικόλλησαν φωτογραφίες από τις παραδοσιακές ενδυμασίες των τόπων τους.

Θεωρητικές αρχές που προέκυψαν από τη δράση:

- Σύνδεση της σχολικής γνώσης με το κοινωνικό και πολιτιστικό περιβάλλον.
- Πλαισίωση του αντικειμένου εργασίας μέσω της ξενάγησης.
- Πρόκληση-έκφραση συναισθημάτων.
- Συνεργατικότητα των μαθητών.

Αξιολόγηση

Ως αξιολόγηση του προγράμματος δόθηκε ένα ερωτηματολόγιο στους μαθητές και τις μαθήτριες με τίτλο «Η επίσκεψή μου στο Μουσείο». Σε αυτό υπάρχουν ερωτήσεις κατανόησης, άποψης, εντυπώσεων κ.ά. Στο τέλος του ερωτηματολογίου, οι μαθητές κλήθηκαν να αποτυπώσουν ή να καταγράψουν ως εντύπωση τι τους άρεσε περισσότερο από την επίσκεψη στο μουσείο. Το ερωτηματολόγιο έγινε δεκτό με πολλή χαρά και τα παιδιά απάντησαν πρόθυμα στις ερωτήσεις που είχαν μπροστά τους. Σε συνδυασμό με την απονομή τιμητικών διπλωμάτων, το ΛΕΜΜ-Θ γέμισε με χαρούμενα πρόσωπα και εντυπώσεις θαυμασμού.

Συνολικά, το εκπαιδευτικό πρόγραμμα πέτυχε τους στόχους του σε ικανοποιητικό βαθμό. Οι μαθητές κατανόησαν τη «θέση» της παραδοσιακής τοπικής ή εθνικής ενδυμασίας στην ιστορική διαδρομή ενός τόπου ή λαού (τουλάχιστον τον προηγούμενο αιώνα) και αντιλήφθηκαν την «αξία» της παραδοσιακής ενδυμασίας ως κοινού σημείου αναφοράς των πολιτισμών διαφορετικών λαών.

Η εκπαιδευτικός και η μουσειοπαιδαγωγός θεωρούμε ότι το τελευταίο αυτό στάδιο επισφράγισε ευχάριστα την εμπειρία αυτή και για τα παιδιά αλλά και για εμάς που κατευθύναμε την όλη δράση.